

OPRAVDOVÝ
KREŠTĀN
POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TYŽDENNÍK.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodi každú nedelu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	4 kor. — hal.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijimajú.
Na pol roka	2 „ — „		
Na štvrt roka	1 „ — „		
Jednotlivé číslo 6 halierov.			

Ježiš Kristus.

Trisícdeväťsto rokov je tomu, čo sa v Palestíne, ďaleko na Východe z kráľovskej krve narodilo jedno Nemluvňa, s Jehož jaslami, tuzemským životom, krížom a hrobom súvisí celý rad podivných udalostí.

Narodil sa, žil a zomrel. Toto je dejepisná skutočnosť, o ktorej nemožno pochybovať. Milióny ľudí Ho videlo, počúvalo, dotkynalo sa Ho a prijali Jeho celý svet k srdcu privinujúcu lásku a dobrotu. Všetci videli, kade chodí, kde sa zdrúže. Vyhládali Ho, ktorí Ho milovali, našli Ho ale aj tí, ktorí Ho nenávideli.

Dejepisná skutočnosť je, že Ježiš Kristus v ľudskej podobe žil, taktiež skutočnosťou sú všetky tie udalosti, ktoré štyria evanjelisti o Ňom napísali.

Narodil sa v Betleheme, kam Jeho chudobní rodičia došli k popisu, nariadenému cisárom Augustom. A ponač chudobná rodina inde nenašla prístrešie, utiahla sa do jaskyne, jakú aj dnes nachádzame u Arabov, kde držia statok.

Tu sa narodil On, v tejto maštali narodené dieťa značí obrat v dejepise sveta.

Lebo čože bol svet pred Ňím, a jako sa premenil po Ňom?

To veľké mravné preporodenie, ktoré priviedlo človečenstvo na cestu pokroku, bratstva a mravnej čistoty, súvisí s betlehemskými jaslami.

Ten kríž, ktorý bol dotedy znakom najohavnejšej smrti, ktorý bol sibenicou starého veku, zvrhol celým svetom a pomocou nových zásad stvoril nový spoločenský poriadok. Tento kríž je na celom svete odznakom lásky k človečenstvu

a keď nás čo dietky jedného Boha bratmi učinil, aj tu na zemi sotrel otroctvo.

V maštali narodené dieťa srúti moc svetom vládnúvšieho Rímu a nauky pohanstva učením svojim od koreňa vytrhne.

Jak veľký rozdiel je medzi Ňím a medzi panujúcimi zásadami veku jeho.

Kým telesné pôžitky hladavší Rimanovia stávali z mramoru paloty a tehly zmáčali do krve otrokov — vtedy na Východe ležal Kráľ kráľov do handár zabalený v jaslach. Kým mládež rimanská hýrila medzi smysly a telo otupujúcimi rozkošami, — na Východe, v Palestíne jedon Mladik utužoval sa k veľkému dielu, k vykúpeniu človečenstva. Kým rimanskí mužovia všetky možné prostriedky používali, aby čím prefikanejšie rozkoše si zaopatrovali, vtedy na piesočnatej pustatine Judey postil sa jedon Mladík.

Jaké protivy sú toto!

A keď rimanský ľud v lenivosti žil a jedine zábavy a rozkoše hľadal, na brehoch Jordánu odznelo slovo a celý ujarmený národ počúval vyučovanie, ktoré neznelo len jednému národu, lež celému človečenstvu.

— Milujte sa vo spolok, jako vás ja milujem. Dobré čiňte tým, ktorí vás nenávidia. Kto má dva plášte, nech dá jedon tomu, kto nemá žiadneho. Kto dá chudobnému čo len jedon pohár vody v mojom mene, ten obsiahne odplatu.

Rím stál vtedy na vrchole slávy. Rimskí cisári v purpore odení rozvázaní boli po meste, poddaní ich korili sa im a blažení boli, keď obsiahli úsmev všemohúceho cisára. A ačkoľvek

rimskí cisári boli natoľko ukrutní, že ľutovali to, že celá otrocká háveď nemá len jednu-jedinú hlavu, ktorú by boli mohli dať jedným razom zofať, otrockí poddaní ich predsa zbožňovali.

A hľa jedno-jediné Božské slovo premenilo spoločenský poriadok panovavší medzi otrokmi a ich tyrantom. Toto Božské slovo začalo hlásať bratstvo a svornosť.

— Všetci ste deti jedného Otca. Kto je medzi vami najmenší, ten bude najprvší v ríši môjho Otca.

Na toto neznáme Božské slovo pozdvihne zasľazené oko unížený otrok a ľahšie nesie svoje refaze. Od práce stvrdnuté ruky pozdvihne k nebesiam a vzdychne si:

— Pán Boh, ktorý vidí trpenia moje, shromáždi slzy moje a odplatí za ne dľa zásluh!

Takto Ježiš Kristus jedným slovom pozdvihol otroka z prachu, takto spravil bratmi v Bohu ľudstvo. Takto zniesol na zem opravdovú svornosť, ktorej dotedy nebolo vidno ani stopy. Tú rovnosť, ktorej základom, stĺpom a večným udržovateľom je láska. Ježiš Kristus rozdelil sám všetkých vládných rímskych cisárov, zrútil tento oltár modloslužby, aby vystavil miesto neho ľudskú rovnosť. Jedným-jediným slovom utrel slzu, špinu, krv s potupeného diela Božského: z tváre človečenstva.

Kto je tá ľudská sila, ktorá opierajúc sa sama na seba, bola by bývala vstave svet tak preporodit?

To bola vstave previesť iba Božská moc iba Syn Boží vedel jedným slovom preporodit svet, ktorý za učenie toto zomrel na Golgote. A kto by sa tedy čudoval, že sa milióny a milióny ľudí, vidiac toto, koria pred Ním. Milióny ľudí miluje, milióny ľudí zbožňuje a bozkami obsýpa na kríži tú ruku, ktorá podmanila svet nie železom súc obrnená, lež železom súc prebodnutá.

Slovo k rodákovi.

Keby sme pilnejšie a dôkladnejšie pozorovali, menej by sme sa sklámali vo svojich úsudkoch a mnohých ľudí sme natoľko prehliadli, že by sme sa im nedali mámiť a šuďiť. Lebo snadá vec je jazykom šľachetné cieľe, spravodlivé náhlady, veľkolepé heslá hlásať a tým ľuďom ku sebe vábiť, ale keď cieľe náhlady a heslá všetko spolu

sú len prázdne reči, každý, kto im verí a na ľahšie, veru je nič nie iné ako blázon.

Nuž tedy pozorujme — veď dosť máme príležitosti na to v spoločenskom a politickom živote a menovite na sneme. Čo sa tam po tieto dni dialo, je tiež veľmi poučným pre nás.

V minulom čísle k pozorovaniu sme nastolili počínanie si ablegáta opáta Molnára. Pár dní na to, keď totižto pretriasaná bola otázka, aby snem splnomocnil kráľ. fiškála k trestnému stíhaniu robotníckeho časopisu «Népszava» pre uráženie snemu, vystúpil druhý vodca ľudárov, podpredseda klubu Štefan Rakovszky a zas tiež vo všeobecnosti kydal špinu na ablegátov vládnej strany, hovoriac, že kolískou vládneho ablegáta je banka, a hrobom jeho tiež banka. Rozdielu a výnimky neurobil medzi nimi, v jeho očiach sú všetci jednakí. Potom na prstoch vypočítal, že ich je vraj 90 pri bankách, podnikoch, železničiach atď zamestnaných. Odhliadnuc od toho, že nie sú to s ablegátstvom nesrovnávajúce sa zamestnania, ale Rakovszky dobre vie, že vládných ablegátov je vyše 300 a nie iba 90, a predsa sa opováži celej vládnej strane na oči vyhadzovať, že sa celá iba za peniazmi bánk a podnikov hrnie. Robí to práve tak, ako keď hovoria, že väčšina snemu mandáty svoje jedine nátlaku Bánffyho ďakovať môže, kdežto ľudári sami dobre vedia, že veľký počet vládných ablegátov bez protikandidáta jednohlasne vyvolení boli a tak o nátlaku a nadužívaní úradnej moci ani len reči byť nemôže. A títo sa potom kresťanskými politikmi menujú a opovážia sa iným o mravopochestnosti kázať. Od kresťana požadujeme spravodlivosť a pravdu; nuž ale možno spravodlivosťou a pravdou pomenovať to, keď opát Molnár pre 24 pády mnohé tisíce statočných úradníkov uráža, a všetkým nasledovne šprihaniny na takom mieste kydá, kde ho na zodpovednosť fahať nemožno, ako sú: «ministerpredseda rohy postavil slúžnovcom, tej hrúze administrácie,» ďalej: «úradníkom je všetko jedno, keď sedliaka aj upečú,» ďalej: «takáto je administrácia v Uhorsku, lebo veď slúžnovci a žandári sú prívržencami starého systému, tedy starú nótu hudú, dľa starého systému pokračujú, lebo vždycky skúsili, že sa im ani vlas neskriví, keď aj biedneho sedliaka upečú.» Takto svedomite (?) špintá opát Molnár, kresťanský kňaz. Takto všeobecne tisícich nevinných statočných úradníkov urážať a to podlo urážať nedovolí si žiaden svedomitý a statočný — nie kresťan, ale ani len pohan a ľudozrúť.

Prečo to robia? Povedal to Rakovszky: preto vraj výrokom dokázané bolo, že snem náš nezaspúži takej účty, ako snemom patrí; — a ostatní, aby vláde ťažkosti spôsobili, hotoví sú česť štátu a národa znivočiť. Napádajú beztriestne česť jedno-

tlivcov na sneme, lebo vedia že sa im preto nič stať nemôže; chráni ich imunita. Na sneme, ktorý tak vážne práce, ako sú reforma daní, administrácia, kodifikovanie civilneho práva a iné ani len započat posiaľ nebol vstave, špeciálne haraburdy jednotlivých osôb dni a dni prednášajú a potom v plátkoch svojich roztrubujú, že liberálna vláda nič zvláštneho započat nevie. Že ale najviac vinnou toho sú oni, o tom mlčia, to je ich — *reservacio mentalis*.

A Molnárovi nebolo dosť, čo nahabal pri generálnej debatte o rozpočte, tie isté nesmysly nastolil, aj pri rokovaní o indemnité. Tu ale tiež dostal náležitého zahriaknutia, ktoré mu bude až do smrti diplomom, a nesmaže to s neho žiadna moc a námaha.

Tajný cieľ ľudárov ešte nikdy nikto tak stručne a jasne neopísal, ako to urobil ministerský predseda Koloman Széll, keď sňal im náličnicu kresťanskej politiky a poukázal na to, že ľudári rozcapartif chcejú národ najsamprv *na kresťanov a na nekresťanov*, potom ale zas *na katolíkov a na nekatolíkov*. Celý snem vypukol v potlesk na to, a my tešíme sa tomu, lebo od rokov to samé o nich hlásame, tvrdiac i dokazujúc, že politika ich nie je ani náboženská a ešte najmenej kresťanská ale vždy a všade jednostranne vierovyznanská. Takáto politika ale nespojuje, lež rozdejuje, rozštvrtuje a záhubná je práve tak, ako aj politika národnostná, keď strannické, separatistické ciele hlása a učí. A opät Molnár ešte opovráži sa na Pavla apoštola odvolávať, práve na toho apoštola, ktorý prvý hlásal náboženstvo celému svetu bez rozdielu a výnimky tvrdiac, že všetci sme synovia Boží v Kristu Pánu. Vierovyznanskú nadvládu a vierovyznanské zásady chce Molnár dnes tak, ako to hľadal vtedy; keď ešte bol farárom komárňanským a on bol svojim nesprátnym pokračovaním ako by prvou malichernou pohútkou cirkevno-politických zákonov, proti ktorým i dnes tak brojí zas nie z náboženského, ale z vierovyznanského stanoviska, lebo keby tam to bolo ohrozené, klerikálna vláda belgická na príklad by civilne manželstvo sotva bola trpela, no biskupi a kňazia belgickí sú aspoň takí kresťania ako opät Ján Molnár, ktorý keď aj hovorí: «všetci ľudia sú jednaki» predsa každého zatracuje keď je nie katolíkom. — Nuž náš ministerský predseda a ostatní liberálni katolíci sú opravdoví kresťania, ktorí pošmúrne účely Molnarovcov rozhodne zatracujú.

My ale, rodáci moji, pozorajme bedlivo takéto skutky a pokračovania, učme sa z toho a nedajme sa prázdnyimi rečami mámať a šudíť.

L. Molnár.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

„Slovenské Noviny“ denníkom. „Slovenské Noviny“ v Budapešti vychodiaci politický časopis s 1. januárom budúceho roku stane sa denníkom. Vyjmúc nedele vychádzať bude každý deň a cena časopisu sa nezvyší. Predplatná cena tak jako dosavád i nabudúce obnáša na celý rok 12 korún, na polroka 6 a na štvrtroka 3 koruny. Predplatiť sa možno pod adreťou: „Vydavateľstvo „Slovenských Novín“,“ Budapest, V. ker. Akadémia úteza 4. szám. Vydavateľstvo „Slov. Novín“ po väčších mestách a obciach zariadi aj miestny odpredaj v obchodoch, kde časopis bude možno dostať jedno číslo za 2 haliere, čím sa „Slovenské Noviny“ stanú najlacnejším a najväčším denníkom slovenským. Smer „Slov. Novín“ je liberálno vlastenecký a my preto vrele odporúčame Slovenské Noviny do pozornosti et. obecnstva.

Vianočné vakácie snemu. Krajinský snem vzhľadom na vianočné sviatky dňa 18. t. m. uzavrel, že najbližšie zasadnutie bude vydržovať dňa 14. jan. bud. roku. Prvou prácou snemu bude pokračovanie v podrobnej debatte o rozpočte, z ktorého dosavád prijal rozpočet ministerského predsedníctva a ministerstva pri boku kráľovom. Po vakáciach začne sa podrobná debatta o rozpočet ministersatva vnútra.

70ročné narodeniny Kolomana Tiszu. Koloman Tisza, bývalý ministerský predseda a jeden z najpoprednejších členov liberálnej strany dňa 16. t. m. slávil 70. deň svojho narodenia. Z tejto príležitosti v mene liberálnej strany predseda barón Podmaniczky blahoželal Tiszovi, podajúc mu pozdravujúci hárok podpísaný všetkými ministrami a členami slobodomyselnej strany, za čo sa Koloman Tisza krátko poďakoval. Koloman Tiszu z tejto príležitosti vyhľadalo aj viac deputácií, na počesť ktorých starý štátnik dával obed. Počas obedu, na ktorom prvú zdravicu vyniesol Tisza na jeho veľčenstvo kráľa, došlo Tiszovi viac pozdravujúcich telegramov, medzi ktorými boli aj telegramy jeho veľčenstva kráľa, ministra zahraničia Goluchovského a ministerského predsedu Szélla atď. Telegram jeho veľčenstva znie nasledovne: „Veľmi ma teší, že ste, milý Tisza, sedemdesiaty rok Vášho pracovitého a zásluh bohatého života v úplnej duševnej a telesnej sile dosiahli a zo srdca Vám prajem, aby Vás Božia Prozreteľnosť ešte celý rad rokov udržovala na prospech vlasti.“

Na hosťne odznelo viac zdravíc na Kol. Tiszu, v ktorých rečníci vyzdvihovali jeho zásluhy o vlast.

Noví fcišpáni. Jeho veľčenstvo kráľ za nového fcišpána stolice Nagy-Küküllő vymenoval Ladislava Belduho kraj, vyslanca kézdi-vásárbelyského a za nadžupana stolice brassovskej gr. Štefana Lázára, dosavádneho vicešpána stolice koložskej.

Z Bulharska. V Bulharsku bola vládna kríza. Odštúpila celá vláda, ale panovník Ferdinand opäť potvrdil všetkých dosavadných ministrov, krom ministra vnútra Radoslavova, na jehož miesto povolaný bol generál Petrov. Ponevác ale Radoslavov bol vlastne hlavou predošlej vlády, lebo väčšina sobranja stála za ním, sobranje bolo rozpustené a teraz prevedie nové voľby generál Petrov. Povolanie generála Petrova za ministra vnútra vysvetľuje sa tak, že to znamená oddanie Bulharska do vojenskej správy.

Z Afriky. Na Búrov sa zase válečné šťastie usmialo. Búrsky generál Delarey zbil anglického generála Clemensa u Barbertonu. Porážka Angličanov bola veľká. Padol jedon obrát, traja kapitáni a 18 iných officierov a asi 600 vojakov padlo do zajatia. Generál Dewet zbil anglického generála Knoxa a jedna čata Búrov, asi 700 mužov vtrhlo do Kapska. Títo Búri chcú povzbudiť Holanďanov obydlených v Kapsku ku povstaniu. Nech sa to Búrom podarí, pre Angličanov môžu nastať ešte trpké dni. Lord Kitchener pýtal súrne čerstvé vojsko do Afriky, čo svedčí, že si s Búrimi nevie rady.

KRAJINSKÝ SNEM.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 13. decembra. Snem jedno za druhým rýchle pojednáva návrhy, ktoré treba vybaviť ešte pred vianočnými sviatkami. Dnes pojednával snem návrh o indemnite, ktorým sa splnomoňuje vláda, aby v prvých troch mesiacoch mohla šafáriť v medziach tohoročného rozpočtu. Referent *Neményi* odporúča návrh k prijatiu.

Ladislav Meskó v mene *Kossuthistov*, gróf *Aladár Zichy* v mene *ľudárov* a *Gabriel Ugron* v mene *Ugronistov* vyhlásili, že zo zásadných príčin neodhlasujú návrh. Opäť *Ján Molnár*, ktorého veľmi bolí reč ministerského predsedu, ktorú sme podali v minnom čísle, znova uviedol niektoré prípady zneužívania a potom zase obviňoval celý úradnícky sbor a upodozrieval ministerského predsedu, že nechce previesť čisté voľby. Ale jako minule, tak aj teraz poriadne ho zavrátil ministerský predseda.

Ministerský predseda *Széll* odpovedal každému rečníkovi. Ani jednomu nezostal dlžen. *Ugronovi* odpovedá, že pokým *Ugron* nedokáže, že samostatne a neodvisle môže Uhorsko stáť pri *Srbsku*, *Rumunsku* a *Bulharsku*, do tých čias sotrvá na svojom stanovisku pri vyrovnaní s *Austriou*. I keď by sme s *Austriou* vstúpili do pomeru personálnej unie, i vtedy by sme mali udržať spojenie s *Austriou*. Keď by ale rakúske zmutky zahatily ústavný život, v tom páde o udržanie vyrovnania z roku 1867. treba sa postarať *nutným zákonom*, v ktorom sa v duchu vyrovnávacieho zákona ešte lepšie vyzdvihne samostatnosť krajiny a jej záujmy. Významom trojspolku preniknutý je každý Uhor. *Zichymu* odpovedá, že rečami proti kresťanským základom štátu nikdy nehľadal účinok. *Meskó* sa mylí, keď tvrdí, že so svojho programu nič neuskutočnil. Kto ho zná, vie, koľko pracuje vo výboroch

a v úrade. Opäť *Ján Molnár* hrá takú hru ako deti s roztrhaným obrázkom. Ukáže len jednu polovicu. Rečník predostre druhú polovicu. Predseda vlády potom dopodrobna vykázal, že i v dnes prednesených pádoch *Molnár* zamlčal, že patriční priestupníci boli náležite potrestaní. Nuž či takéto upodozrievanie je vyslaneckou kontrolou? Nuž v snemovni môže sa to menovať kontrolou, ale mimo snemu inak to nemujú. Radí *Molnárovi*, aby ho tým neobsýpal mimo snemu, kde *Molnára* nekryje immunita, lebo tam nebude stáť *Molnár* proti ministerskému predsedovi, lež proti *Kolomanovi Széllovi*. (Potlesk.) Rečník nenie kresťanom len preto, že je pokrstený, lež preto, že žije v ňom kresťanská viera. Ale robí rozdiel medzi nábožnosťou a konfesionálnosťou. Nedovolí, aby sa Uhorsko potrhlo na kresťanskú a nekresťanskú spoločnosť a aby sa kresťania potrhali na katolíkov a nekatolíkov. To nikdy nedovolí. Proší návrh prijať. (Živá pochvala a potlesk.)

Na to bol návrh prijatý a s tým sa zasadnutie skončilo.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 14. decembra. Po prijatí indemnity i v treťom čítaní referent *Auréli Münnich* odporúča návrh o kontingente rekrútov na budúci rok.

Ján Tóth v mene neodvislej strany návrh neprijíma, ponevác nenie isté či v *Austrii* prijmu podobný návrh, lebo tam niet už ústavy.

Ministerský predseda *Széll* poznamenáva, že v *Rakúsku* panuje ústavnosť, len jej jedon ústroj, rajchsrát neúčinkuje. V tej nádeji, že keď *lanského* roku rajchsrát odhlasoval rekrútov učiní to i teraz, vláda predostrela návrh. Preto návrh o präsantovaní rekrútov znie len na jedon rok a nie na desať.

Gabriel Ugron kritisoval pokračovanie spoločnej vojenskej vlády V spoločnej armáde preto slúžia *Uhria* v malom počte, lebo pri dôstojníckych zkúškach nechávajú prepadávať uhorských mladíkov, že nevedia nemcky.

Desider Gromon štátny sekretár pri ministerstve honvédstva (minister *Fejérváry* je chorý) *Ugronovi* odpovedá, že uhorskí synkovia preto sa nedávajú na vojenskú dráhu, lebo sú naproti vojenskému stavu ľahostajní. A aj pri dôstojníckych zkúškach preto prepadávajú, lebo sa neučia.

Potom krátko prehovoril *Franc Kossuth* proti a *August Pulszky* za návrh.

Ministerský predseda *Széll* opätovne prizvukuje, že v *Austrii* panuje ústavnosť. Keď sú v *Rakúsku* zmutky to neznamená, aby sme vyrovnanie hneď odhodili, lež vyčkajme pokojne, pokým zmutky prestanú, keď je to nie spojené so zrieknutím sa našich práv. Rečník už i myšlienku odtrhnutia sa od *Austrie* odmieta. Čo sa týka ponos v záležitosti uhorských dôstojníkov, práve vojenské kruhy sa ponosujú, že sa uhorskí mladíci nehlásia v dostatočnom počte.

Po krátkej reči *Münnicha* snem prijal návrh vo všeobecnosti a po prehovorení *Jána Tótha* a *Desidera Gromona* i v podrobnostiach.

Potom referent *Münnich* odporúčal návrh o präsantovaní rekrútov a na to sa zasadnutie skončilo.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 15. decembra. Dnes i v tretom čítaní boli odhlasované posledne prijaté návrhy a potom pri návrhu o präsantovaní rekrútov prehovoril *V. Pichler* a Franc *Major*, ktorí hovorili hlavne o tom, že následkom prísneho zachádzania stávajú sa tak často samovraždy v spoločnej armáde. Na to odpovedali ministerský predseda *Széll* a štátny sekretár *Gromon*, prizvukujúce, že sa na reforme vojenského trestného zákona stále pracuje a že zachádzanie s mužstvom nenie tak prísne, žeby sa preto množily samovraždy. Chyba leží v terajšom veku. Na to bol návrh prijatý i vo všeobecnosti.

Potom nasledovalo podrobné pojednávajúce krajiniského rozpočtu na budúci rok. Pri položke trov na kráľovský dvor *Ladislav Rátkay* žiada, aby sa zostavil menoslov oprávnených na trón a aby sa panovnícky dvor častejšie zdržoval v Uhorsku. Ministerský predseda *Széll* vyhlásil, že sa zaobera s myšlienkou, aby sa menoslov oprávnených na trón držal v evidencii. Keď bude hotová kráľovská palata v Budíne, možno prechovávať nádej, že nielen kráľ ale i členovia panovníckej rodiny budú častejšie bývať v Uhorsku.

Pri položke o pensiach z doby absolutizmu *Mikuláš Lakatos* ohradzuje sa proti tomu, aby sa dávala pensia tým, ktorí v dobe absolutizmu stali v službu Austrie potláčať Uhorsko. Minister financií *Lukács* odpovedá, že zákon zaväzuje vládu k vyplácaniu pensii.

Pri položke o štátnych dlhoch *Béla Komjáthy* nenie spokojný so zostavením štátnych dlhov, lebo dľa rečníka položky nie sú jasne predostrené.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 17. decembra. Dnes prišiel na pretras známy návrh zákona, ktorým minister obchodu žiada vyassignovanie 400.000 korún z pokladničných zvyškov na stavbu ciest v tých stoliciach, kde sa ukazuje bieda. Debata o tomto návrhu nebola. Všetci rečníci opposície: z neodvislej strany *Ed. Barta* a gróf *Alexander Benyovszky* a z ľudovej *Franc Buzáth* obsypali ministra obchodu chválami, ktoré však minister *Hegedüs* odmietal, prizvukujúce, že predostret tento návrh kázala mu povinnosť. *Ed. Barta* potom navrhoval, aby sa na tie nutné práce obecalo 600.000 korún, ale snem po vyhlásení ministra *Hegedüsa*, že jestli určený obnos nebude dostatočný, i tak zase predstúpi pred snem o povolenie väčších výdavkov, prijal návrh i v podrobnostach.

Za tým sa prešlo k podrobnej debatte o rozpočte. Minister financií *Lukács* reflektujúce na reč *Komjáthyho* vykázal, že rozpočet i v tomto ohľade je čo najrealnejšie a jasne zostavený.

Pri položke ministerského predsedníctva *Ed. Barta* žiada, aby vláda postarala sa o uhorských biskupov v Amerike. Ministerský predseda *Széll* vyhlasuje, že táto otázka nenie mu ľahostajnou, lebo mu záleží na tom, aby uhorskí vysťahovalci i v Amerike zostali Uhrami. Vyjednávania v záležitosti biskupov sú v prúde, a jestli v Amerike budú biskupstvá, tak jedno bude uhorské.

Pri položke na Fiume *Július Lukács* vyzýval ministerského predsedu, aby uviedol pokoj vo Fiume, ktorý bol narušený pred pár rokami pre vzdorovitosť fiumánskej reprezentancii. Ministerský predseda *Széll* odpovedal, že keď sa Fiumánci pred auktoritou uhorského štátu bezpodmienečne poklonia, oproti ich sociálnym túžbam bude sa chovať s najväčšou pozornosťou. Podmienky však neprijme žiadne, lebo Fiume, ako faktora pri vynášaní zákonov nikdy neuzná.

Pri ďalšej položke *Franc Kossuth* žiada, aby cudzozemské časopisy boli lepšie informované o Uhorsku. Ministerský predseda *Széll* odpovedá, že na informovanie cudzozemskej tlače niet dost peňazí.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 18. decembra. Po prijatí i v tretom čítaní návrhu o nutných prácach nasledovalo podrobné pojednávajúce rozpočtu. Pri pensii pre 48-ických honvédov *Mikuláš Lakatos* a *Franc Kossuth* žiadajú pozdvihnutie pensie pre obecných honvédov a poddôstojníkov z roku 1848. Ministerský predseda *Széll* poukázal, že jeho veličenstvo tým šťastným skutkom, že korunačný dar daroval 48-ickým honvédom, ukázal cestu spoločnosti. Ročne i tak viac vydajú na tieto pensie, než je präliminovano. Ďalej zájsť nemožno. S tým bol rozpočet ministerského predsedníctva prijatý.

Pri rozpočte ministerstva u boku jeho veličenstva *Ludvik Csácvolszky* hovorí, že úľobou tohto ministerstva má byť, aby sa kráľ a národ lepšie sblížili. Minister pri boku kráľovom má byť človek, ktorý smele rozpovie všetko. Minister a lateré gróf *Széchenyi* odpovedá, že čo ho učinilo hodným, že bol pozvaný za ministra ku boku jeho veličenstva bolo len to, že v celom živote bol človekom, ktorý čo nosí v srdci má i na jazyku. Potom bol prijatý celý rozpočet ministerstva.

Zatým na návrh predsedu snem uzavrel, že vzhľadom na vianočné sviatky najbližšie zasadnutie bude sa vydržiavať dňa 14. januára.

Konečne *Franc Buzáth* interpeloval v záležitosti jedného učiteľa v stolici Zala, ktorý nevie prísť k pensii. Interpelláciu vydali ministromi výučby.

Potom predseda prijal vyslancom šťastlivé vianočné sviatky a s tým sa zasadnutie skončilo.

~ H á d k a. ~

Prišiel Jano z «Pešfudína» —
Pardon! — či ho neomína,
Že prišiel — snáď nevie ešte —
Dľa zákona z Budapešte?

Je mu jedno, — keď je len tu, —
Veď neprišiel z parlamentu,
Ale z tvrdej vždy roboty,
Pritom natrel sa i psoty.

Zákonom sa tam neučil —
Iným mladú hlavu mučil,
A neprišiel prázdno zpátky
Doniesol on nové hádky.

Tým sa tešia a veselia
Známi, rodina, priatelia
A on, keď si k vóli hoví,
Zrazu túto hádku povie:

«Prečo náš kňaz v hlavnom meste
Či po domoch či po ceste,
Nesmie sa so ženskou vodíť,
Ani v reverende chodiť?»

Lámu nad tým všetci hlavy,
Myslia, čo to za opravy?
Tu Jano so smiechom hodi:
«Keď nikdy v Pešti nechodí.»

Zakladajme úverkové spolky!

— Radí: *Kysučan*. —

(Pokračovanie.)

Gazda Lesný kývajúc hlavou privolil a zaujmúc predsednícky stolec, vykručil si fúzy a na krátko sa poďakoval za dôveru. Potom vyslovil, že valné shromáždenie v patričných obciach bude týždeň predtým vyhubňovaním oznámené a jako členovia, tak aj za vec zaujímavú sú pozvaní na valné shromáždenie. Ponevác ale zákon prikazuje, aby sa tu prítomní členovia a koľko ktorí účastín prevzal poznačilo, Lesný ako predseda spočítajúc členov a vyzvediac sa o počte účastín, dáva na známosť valnému shromáždeniu že sa dostavilo 80 členov a títo zaznačili 127 účastín. Následkom tohoto dľa zákona valné shromáždenie môže poradu vydržiavať a platne rozhodovať, takové teda otvára. Nakoľko ale všetko to, čo sa tu bude vyprávať, pretriasať, treba písať, ku vedeniu tejto zápisnice úctive prosí pána Rehora Psota notáriuša, čo on aj veľmi vďačne prijal. Zákon však ešte aj to požaduje, aby dvaja prítomní členovia zastúpili miesto a zodpovedali, či je to všetko pravda, čo je v zápisnici popísané a to podpisom mien svojich potvrdzujú a za dobré uznávajú, že by to už nielen Peter alebo kmotor Michal, ale aj slávna súdna stolica, ba ešte aj jeho jasnosť sám kráľ uverili, že je to už potom opravdové. Za týchto dvoch pravdu potvrdzujúcich podpisovateľov vyvolujem Kačinského počestného gazdu a Samuela Homolu, čestne sošedivého roľníka. Potom, aby mali

úplný obraz spolku, Lesný spomína, že dľa popisu menoslova členov, to jest iným slovom dľa základnej, hlavnej knihy členovskej poteraz vstúpilo a tak cestu blaženosti sebe zvolilo 150 členov, títo preznačili 230 účastín.

Na to medzi poslucháčmi vypuklo hromovité éljen, ktoré to značilo, že už chápu, jakí budú silní, keď porozumejú a ruka v ruke budú po jednej ceste spiechať.

Teraz musíme dať banke aj dajaké meno. So všeobecným schvaľovaním prijali tú mienku Lesného, aby mal titul a meno dnes narodený ochranca obce «Úverkový spolok Konopíc a vidieku,» a keď po 30 rokoch vidia, že účinkovanie banky má výsledok v pozdvižení dobrobytu občanov, že ľud počína majetníet, dlžoby vypláca, nadobýva dačo, zmáha sa, ustálujú, že sa nerozpadne, ale ho ešte na ďalších 30 rokov predlžia.

Ďalší postup porady obrátil sa na zodpovednosť. Aj pri ostatných bankách sú zodpovední účastínári za banku, lebo bez toho málo peňazí by sme mali medzi rukami. Úverkový spolok obce Konopice tiež takým spôsobom sformoval uzavretie, že každý jeho člen je zodpovedný za päťnásobnosť preznačenej účastíny, alebo keď má jednu účastínu, vtedy nie za 50, ale 5 × 50, to jest 250 korú je zaviazaný. Keď by teda banka potrebovala peniaze a celá summa účastín činila

by 12.000 korún, pri päťnásobnej zodpovednosti nielen 12.000 korún, ale 5×12.000 alebo 60.000 korún nám požičajú. Ale keď by nás ztrata stihla, na každého jedného sa rozvrhne. Táto posledná je však veľmi zriedkavá, z pomedzi 100 pádov jeden raz sa prihodí.

Aby bol jedenkaždý na čistom ohľadom záväzku, ktorý pri vstúpení prevzal na seba, hodnotu jednej účastiny v 50 korunách ustálili. Ale túto summu netreba naraz vylepiť, ale za 5 rokov platí člen spolku týždenne 20 halierov, ale vždy popredku, lebo keď jeden týždeň zaostane, platí od jednej účastiny 2 haliere zameškaného úroku. Spolkový člen jestli chce aj naraz môže tých 50 korún zložiť a vtedy aj hneď vidí chosť toho, lebo od minúty vkladu prináša mu 5% dividenda, to jest na jeden rok po úplne zaplatenej účastine dostane 2 koruny 50 halierov a toľko ráz to dostane, koľko má účastín. Keď však pomaly, podrobne spláca účastinu, aj s tým sa banka uspokojí, ale pokiaľ nenie účastina úplne vyplatená, potiaľ dividenda neplatí. Aby platenie nevyšlo z umu, každý člen dostane jednu knižocku, za čo keď jednu účastinu vymenil platí 20 halierov, jestli viac, vtedy toľko 20 halierov zaplatí, koľko účastín preznačil.

Aj úverkový spolok bude mať stanovy, ktoré jak riaditeľstvu, tak dozornému výboru, jako aj členom práva a povinnosti predpisujú, ustáľujú a vysvetľujú. Tieto prečítajú a náhradne doplniac ste prijali a takovým sa celkom podrobili. Zvlášte aj preto, lebo kmotor Prieviský opovážil sa tú poznámku učiniť: «Veru prosím ponížene ctené valné shromaždenie, ešte ani pán rychtár Sovík by neznal od tohoto lepšie a zodpovedajúcejšie vyfundovať, už síce, náš pán rektor je múdry človek, ktorý nemá páru v siedmych stolicách: teda to hovorím, prijímame stanovy.» Tak je, tak je, prisviedčali aj ostatní.

Stanovy by byly, teraz už treba o tom výrok vyniesť, že koľko asi peňazí vezmeme z Ústrednej banky, a ktorí budú riaditelia a dozorcovia. Lebo trebárs sa každý člen o vec zaujíma, predsa len o mnoho múdrejšie bude, keď len na 8 spoľahlivých, majetných a dôverou ľudu sa chlúbiacich bude složená farcha. Tí budú celý ústav riadiť, ponevác by 250 členov ustavične vyprávalo a na odchylných mienkach sa dohadovalo. Aj troch dozorcov ešte bolo treba vyvoliť, ktorí budú zas dozeráť na riaditeľstvo, že jako šafária títo s peniazmi na nich sverenými.

Ohľadom úveru ustálili sa v 10.000 korunách, že potiaľ sa šíria s požíčkovým vyzdvihnutím, nie naraz, ale dľa potreby popri zmenke to vyzdvihnú u Ústredného spolku v 10% polročných splátkach, alebo že sú povinní polročne od 200 korún 20

korún odplatiť a 5½% úrok zaplatiť, alebo od 200 korún na jeden rok 11 korún zložiť.

— Do riaditeľstva by som odporúčal vyvoliť nasledujúcich — pozdvihol hlas Lesný — Michala Kolesára, Daniela Krkoša, Andreja Fuňáka, Petera Zeleného, Šimona Privického, Michala Krátkeho, Samuela Kozára a Jozefa Vyšníka.

— Nech žijú! — ozvali sa shromaždení členovia.

— Aby ste ale vedeli, — pokračoval peštiansky pán, — čo majú riaditelia za prácu, to vám hneď nakrátko rozložím. Riaditelia dľa mena jednotlivé sú prítomní v obchodný deň, keď členovia nosia a na zmenky vyťahujú peniaze. Tento obchodný deň bude jeden raz v týždni. Vtedy musí byť riaditeľ obozretný, aby išla vec v poriadku a každú členovskú a vkladnú knižocku podpísal, na konci obchodného dňa o prijatých a vydaných peniazoch znejúci denník, alebo účtovnú listinu preskúmal a keď výdavok od príjmu odtiahne, táto summa musí sa srovnávať s peniazmi v kasse pozostalými. Jestli sa srovnáva, vtedy podpíše svoje meno na kassový hárok, čili pod účty. Povinnosťou ich je zmenky, obligácie posudzovať a na to pozorovať, aby dajaký šalbier spolok neoklamal a jeho dobrému menu neškodil. Podpis zmenky a obligácie nech sa stáva v prítomnosti riaditeľa. Každý týždeň dva razy majú shromaždenie, na ktorom musí byť prítomný každý riaditeľ. To je všetko, čo som chcel tak napochytre povedať.

— Dakujeme za dôveru — riekli nakrátce zvolení riaditelia, — budeme sa usilovať, žeby sme požiadavkám a povinnosťam zodpovedali.

Do dozorného výboru boli zvolení pán rychtár Lesný, ctihodý pán kaplán Drobný a pán rektor Sovík. Ich povinnosť ale bola v tom ustálená, žeby štvrtročne raz vydržovali zasadnutie, a kedy-tedy nakukli, idú-li dobre veci tam dnu v obchodnej miestnosti.

Konečne peštiansky pán uspokojac všetkých, že ich vyučí povinnosťam a každoročne dva krát navštívi ich spolok vyslanec Ústredného spolku, povzbudzoval ich k vytrvalosti a oduševnenosti.

Potom nasledovalo zostavenie úradných listín, ale o tom nižšie prehovorím.

Peštiansky pán takýmto pekným spôsobom nasnujúc záležitosť úverkového spolku v Konopiciach, aby aj ministerstvu bolo zadosť učinené aj zákon bol zadržaný, vytiahol z kapsy sebou prinesenej istý počet tlačív ku podpisu. Najprv zostavil v troch exemplároch zápisnicu o valnom shromaždení a aby o jej pravdivosti nepochybovali, tú tak on sám, Lesný ako predseda, notár valného shromaždenia a dvaja dôverníci podpí-

sali. A to síce z tej príčiny treba zápisnica vo troch exemplároch, lebo jeden požaduje súdna stolica, druhý z úcty a povinnosti treba zaslať Ústrednému spolku a tretí potrebujú doma v Kopniciach, lebo hlava ľudská nie súc kapitulou, jedna alebo druhá vec sa z nej vyparí, ale aby aj pozdní vnukovia videli, kto utvoril úverkový spolok, za čo sú im večnou vďakou zaviazaní.

(Dokončenie nasleduje.)

DOPISY.

Dolný Liptov, 17. decembra.

Veľactený Pán Redaktor!

Vo viac denníkoch peštianskych, ešte aj v Slov. Listoch sme čítali, že v liskovskej hore rychtár s boženíkmi našiel dvoch drotárov zabitých, a orabovaných o peniaze. Títo drotári vraj vopred písali svojim ženám, že donesú na Vianoce jeden osemsto a druhý sedemsto korún domov. Rozmýšľam o tejto vražde, či by to reku na našom vidieku tak zle už bolo? Či to reku z našich tichých hôr stal sa bakoňský les, alebo nastávajú Jánovské časy? Veď u nás nepočuť ani to, že by naši valasi len jedou jalovku alebo čo najmenšieho ukradli. Či to reku nebude zas tak dačo vymyslené, jako to bolo s tými betármí pod Mníchom. Ja vždy idem s každou vecou na prameň. Tak aj teraz som to urobil; spýtal som sa patričných, rychtára a boženíkov, čo je to, či reku sa má tak vec, ako to tie noviny opisujú. A hľa! čo bola za odpoveď? Títo nevedeli mi o takej vražde nič povedať. Svet a ctení čitatelia by si mysleli ozaj, že to tak zle u nás vyzerá. Ale buď Pánu Bohu chvála, tu ešte nepočujeme o takýchto vraždách a rabovaní. Tu i tu stanú sa niektorým občanom také máliere, že sa človek musí na nich smiať do rozpuku. Tu si dá niektorá rodina cigánke veštiť, že kto by to bol ten, čo ich krave mlieko odobral. Cigánka použije hlúposť ľudí, rozkáže sa im sobliecť, sviaže pár manželky spolu a poberie čo je lepšieho v dome a ona potom uteká von z dediny alebo z mesta; tí chudáci stoja poviazaní kým nepríde niekto a oslobodí ich. Alebo jeden pár manželský, dost ešte mladý po tieto dni počul, že ich kravička po dvere chodí v noci a predsa s teplej postielky sa im ťaží stať, aby ju išli uviazat do maštale. Len rano, keď gazdinka chce kravu podojiť, nemá jej v maštali. Čo robiť už teraz? Rozhlása po meste, že im tej noci vraj kravu ukradli. Dajú aj kurrentovať a kravy kde nič tu nič. Na štvrtý deň ju najdu pri bumne v jame zabítú a či zdochnutú! Takito ľudia sú ozaj potom pofutovania hodní a obecnstvo si posmešky strojí z nich.

Že sú fabriky nášmu ľudu k veľkému osohu, to vidíme pri dedinských chlupoch a dievčatoch, ktorí každé dva týždne domov donesú sedem aj osem zlatých. Je to

aj pravda, teraz ani nevidíš exekútora na dedine, lebo náš ľud platí, keď má z čoho.

Prichodia nám radostné sviatky. Veľký sviatok narodenia Krista Pána, ktorý sa preto narodil, aby smieril a vykúpil tento celý svet. Dajže Bože, aby táto pamiatka významná smierila nás všetkých spolu, aby aj tí, ktorí ešte vždy v tme blúdia, boli privedení ku svetlu pravdy, lásky a svornosti! Vám, vysokoctený pán redaktor v mene okolitých čitateľov srdečný pozdrav odosielam, viňšujúc Vám a všetkým et. čitateľom šťastlivé sviatky!

Pozorovateľ.

BESEDNICA.

Vianočný večer.

Slnko krásne svietilo celý deň, na oblohe nebolo vidno ani obláčka. Zem bola hrubo pokrytá sňahom, ktorý oslepujúco sa blišfal po uliciach a na strechách; vetvy holých stromov osuheľ a zmrznuté perlové zrnká v tisícbarevnej nádhere pokrývaly.

Pani Haberová pred mesiacom predsa už raz dostala od syna list, lebo óh, jak dlho jej už nič nepísal na jej posledné, žiaľom preplnené riadky!

Píše matke, že so svojou manželkou a dvúma dietkami u nej budú tráviť Vianoce. Matka mu hneď odpísala, aby si vec tak zariadili, žeby aj Svätvečer spolu strávili. Prisľúbili aj to.

Jako že Duch svätý osvietil jej syna, že po štyriročnom manželstve predsa sa raz odhodlal pozreť svoju starú matku?!

Veru bola chudina stará, práve vo vianočný večer doplní sedemdesiaty rok veku svojho.

V stave manželskom nebola šťastlivá, lebo mnoho trpela. Z dietok len tento syn — Palko — zostal pri živote, ktorý bárs dobre vedel, že jeho utrápená, stará a slabá matka sa veľmi trápi a moho pracuje, aby sa jako-tak biedne mohla vyživiť, predsa veľmi zriedka jej pomáhal pár krajiarmi, i to len preto aby sa oslobodil od jej ponôs plných listov.

Keď sa oženil, povedal svojej matke: viacej vás už nemôžem napomáhať. Malý dôchodok je treba mne; žijte sa tak, jako sa živia iné chudobné ženy.

Ale srdce trúchliacej matky nemohlo to uveriť, žeby jej syn, jej krv ju opustiť mohol! Keď ale jej listy bez odpovede nechával, uverila, že láska a náchylnosť ku nej vyhasly zo srdca jej syna.

Ťažko jej to bolo zniesť. Tak zápasila s hmotnými a duševnými ťažkosťami, jako zápasí loďka s vlnami na rozbúrenom mori.

Súc ale nábožnou ženou, neprestala v Pána Boha dôverovať a pracovať koľko jej sily stačily.

Veď keď už nebude vstave biedu a ťažkú prácu zniesť, dobrý Pán Boh zaiste pošle jej vysloboditeľku — smrť — pre ňu.

Vianočný sen.

Už je rok tomu, čo ostatný raz počula zvesť o svojom synovi. Vtedy tiež boly Vianoce.

Známí a rodina vtedy jej neposlali zhola nič, ani čo by sa boli zriekli. Nemala kuriva, keď vonku treskúca zima bola a ona medzi studenými stenami na polo zmrznutá sedela. Nemala chleba, ani omasty, ale ani štipky múky. Mliečiarka jej nedonesla uľieko, lebo na tržišti za dobré peniaze všetko predala!... Že donesie v pondelok; lebo veď starká ani len jedného šestáka nemala.

Nuž ale nié to, keď jej príjde posledná hodina, ona vďačne zomre. Ktože má potrebu na takú starú ženu na svete?... Syn jej je šťastlivý, zabudol, keď bol žiakom, že spolu s matkou trpel!...

Možno-li zabudnúť matku, ktorá pre svojho syna tak mnoho učinila a trpela.

Odhňaly jej jedinácia... jeho manželka a jej matka, odendzili syna od matky. Či je v tom spravodlivosť, keď sa syn ožení, aby zabudnul na svoju matku a vystavil ju hladovaniu?...

Zvlášte keď je v takom položení, že každý mesiac čo jak malou podporou, predsa by mohol matku napomôcť; lebo úduzu trpiaceho často i jeden kus chleba poteší.

Takto trpela ona teraz rok na Vianoce, ale nie dlhšie, iba do Nového roka, lebo vtedy z viac strán dostala dobré zásielky, ale bála sa jesť, aby po hladovaní nezaškodilo jej jedenie...

Dnes ale na vianočný večer zavčasu sa postarala o všetko. Málo bolo síce všetkého, ale predsa bolo; kúpila i dreva aby cez sviatky bola izba teplá a aby mala pri čom svojim variť. Potom ľahšie znesie, keď zas navrátia sa staré starosti...

Ale nie, veď tu bude jej syn, ktorému otvorene vyľieči svoje položení. On jej potajomne v prvom okamžení aspoň dve desiatky vtisne do ruky... Donesú so sebou batôžtek zaiste všeličím napakovaný; bude v ňom pletený koláč, jedna-dve fľašky zavárania, niekoľko červených jablík (z ich vlastnej zahrady). Kus slaniny, lekváru... no a zo dva funty masla. Jako sa o všetko postará jej hodná nevesta pre matku svojho muža. Hodná neviestka je, ako z podobizne pozná... ale srdce, ľutujúce jej srdce sa ešte doteraz neozvalo, ona žije v hojnosti, biedu ešte nikdy netrela...

Ale stará mamka sa aj o vnúčatá postarala; aj týmto zaopatřila pani Haberová príjemné prekvapenie! To sa svedel od starej mamy, bárs jej to ťažko príjde urobiť.

Pre trojročnú Irmušku kúpila obrázkovú knižku.

Jako jej maminke povie z tej knižočky veršik:

Keď Irmuška dobrá je,	Složme spolu ručičky,
Pánbožko ju miluje;	Bude nás rád mať vždycky.
Dobří buďme bratičko,	Tatušku, maminku chraň,
Tak nás rád má Pánbožko.	Požehnanie nám vždy daj!

Takto odtrkoce malá Irmuška veršik a na starú mamu pohliadne, usmeje sa a stará mama vrelo pritisne k srdcu detičky synove, ktoré teraz prvý raz uvidí.

Irmuške kúpila ešte aj malú drevenú bábku, na ktorú sama ušila červené šatočky s bielym hodvabným opaskom; malé dievčatko sa bude bábke tešiť. Ani nebola drabá.

Poldruha ročnému Alojskovi kúpila trúbku a dreveného, na piaď veľkého koníka. Zaopatřila malú jedličku (vianočný stromček), ktorý ozdobil niekoľkými pozlátenými orechami a červenými jablčkami. Niekoľko červeno-bielo-zelených voskových sviečočiek tiež naň pripravila. Keď tieto zažne, jako sa budú radowať a ručičkami ťapkať malé deti! Matka im povie: Hľa, čo vám stará mama pripravila!...

Zotmievalo sa. Stará pani prikryla väčší stôl; na prostriedok postavila lampu a okolo nej na biely obrus dve ryby. Na jednom tanieri masné pagáčiky, krem toho v kasnici čaj, cukor, trochu dobrého rumu a niekoľko citrónov, ba odkiaľsi aj trochu hrozna dostala. Gaštany už boly upečené a bielym obrúskom zakryté.

Veď už hneď tu budú.

Vyzrela von oknom. Vo večernom svetle blisť sa zmrznutý sneh. Sánky štrkocú, už idú jej hostia od železničnej stanice; najprv rozsvieti lampu, triesky už veselo pukajú v železných kachličkách.

Chytré rozsvieti sviečočky na jedličke, spustí záclony a teraz úplný blesk sa rozprestiera v malej izbe. Ligotajúcemu stromčeku nech sa dietky hneď pri vkročení tešia! Načo čakať polnoc? Veď ich stará mama je práve teraz sedemdesiatročná.

Ah, jedny sánky pri bráne zastaly.

To sú istotne oni, už došli.

Jej srdce mimoriadne klovalo.

Jaj, keby to oni neboli!...

A naraz počuje, poznáva hlas milovaného syna: Tu býva moja matka? Ktosi odpovedá: Áno...

Počul kroky. Starena skočil so stola, kde si bola pred chvíľou sadla, trasúc sa v nádeji i pochybnosti.

Ale nohy ju už nevládu niesť, chytá sa stola obúma rukama a hľadá na dvere.

„Jaj Bože môj! Či im nemôžem ísť v ústrety?“ šeptá, potácajúc sa.

Teraz sa otvorily dvere, najprv vstúpila pekná mladá žena s pekným, malej, okrúhlejšej tváre chlapčekom na ramenách, ktorý bol do teplých panských šatočiek zababúlený. Jeho malé očka sa milo usmievaly.

A stará matka videla, že jej milý syn s laskavým výzorom v tvári vstúpil dnu. On tiež niesol v náručí triročné pekné dievčatko v prámovom kabátiku a belasom čepčeku. Malé dievčatko hneď vystrelo ručičky a zvolalo: Pozri tatinko, veru statá mama má aj vianočný stromček!

Syn nevie kde má pozerat?

Izba je malá, ale v čarovnom blesku svieti sa všetko...

„Tu sme, matka moja! My sme! Snáď nás len poznáte?“

Beží k nej.

V tom okamžení povie matka: Vitajte mi! . . . ale v tom klesne na stoličku, zbledne jej tvár a šedivá hlava klesne jej na prsia.

Usmrtila ju radosť, v sedemdesiatom roku jej veku, v hodinu jej narodenia.

Dobre videla svoje deti v poslednom okamžení svojho života.

Skvúci sa ich videla; ale tento čarovný obraz hneď zatemnil vánok smrti. . .

Bofasť pominula a nesmierna prítomná radosť roz-pukla jej staré srdce.

Čo odkázal malý Ježiško?

Nebolo šťastlivejšieho človeka na svete jako Ondrej Mrdek. Dobrotivý Boh ho obdaroval súcou manželkou a tromi peknými dieťkami, začo aj požehnával so dňa na deň Prozreteľnosť Božiu. Jeho dve ruky byly také, jak oceľ. Čím viac pracoval, tým byly silnejšie ku práci. Aj si dobre stál, nemohol sa ponosovať, že sa šťastie pred ním skrýva, lebo takové zavčasu schytil za šticu a ani ho nevypustil z rúk tak ľahko. Teda takmer ani nevedel, čo je nerest životná a keď mu kmotor hovorieval:

— Biedny je život.

— Čoby biedny, — odpovedal s úsmievavou tvárou, — čoby biedny, len ho treba dobre zdrapiť!

To je pravda, že ho Ondrej Mrdek aj zdrapil. Nikdy nemyslel, žeby ho tento ničomný život dakedy previedol. . . Hja, ale darmo! Život ľudský je veľká tajnosť! Jeho remeslo je, aby nám raz radostné, raz žalostné dni pohadzoval. . . Remeslo toto ale tak ľstive prevádza, že ho neni vstave nik previesť, čo bude hneď aj Ondrej Mrdek. Aj on raz to zbadal, že veru. . . veru! . . . a naskutku zvolal, že veru predsa: biedny je život!

Jako? Čo sa stalo, že ešte aj Ondrejovi Mrdekovi prešiel tento život prez rozum? . . .

Troje detí premile rástlo. Zvlášte chlapec, podobizeň otcova, jeho zornička, jeho sladká nádej. . . to už bolo potom dieťa! Keď tak Mrdek nášho hľadel, v duši mu bliskla nádej peknej budúcnosti, otcova celá nádhera.

Ale došiel jeden zimný deň a s ním brozne nákazlivá nemoc. . . Mrdek si trhal vlasy, potom bežal pre lekára. Aj troch dal volať, ešte by aj iných troch zavolať. Nič nepomohlo!

Lekári vypovedali, že sa môžu pripraviť — na pohrab. . .

Pohrab aj bol. . . Malého chlapca zahrabali; keď prišli z pohrabu domov. . . trúchliace malé dievčatka, nevinné malé sestričky naklonily sa k otcovi a veľmi horko plakaly.

Otec ich odmrštil od svojich milujúcich, horúcich náder a divou náruživosťou zkríknul:

Keď mi Boh odňal toho, ktorého som z pomedzi vás najlepšie miloval, ani vás nechcem! Pratajte sa mi z očí!

Malé nevinné stvorenia sa strhly, jako splašené vtáčky bežaly ku svojej drahej a sladkej matke, lebo neznały pochopiť, čo sa stalo s ich otcom?

S Ondrejom Mrdekom sa ale veľká vec stala. Sklátli sa v celej bytnosti. Ruky jeho byly z ocele, ale srdce jeho mäkké, duševnú silu jeho — smrť jeho syna naraz, náhle odobrala; so dňa na deň inú tvárnosť ukazoval ten dakedy spokojný človek. . . Začal piť. Ani v práci nenachodil viac uspokojenia.

Jeho manželka zúfala. S plačom hľadila každodenne v bytnosti skláteného manžela svojho. Nariekala, prosila, modlíkala. Nič neplatilo.

— Načo mám žiť, načo zápasit? — hovorieval ustavične.

Manželka napotom mlčala; tajne plakávala a — modlievala sa!

Ale prišly Vianoce! Každý je blažený, ešte aj osud najchudobnejšieho človeka sa zmeniť môže. Tak rozmýšľala Mrdeková, že každý je blažený. . . jednotlivý aj dovedna všetci. Len jedinké jedno nešťastlivé srdce je na tomto širokom svete — ona, len samotná — ona! Síce jaká blažená bola ešte len predošlé Vianoce. . . Teraz je už koniec, koniec všetkému!

Keď-vtedy vytrhla nádej zo zúfalstva dobrú ženu. A keď práve ten svätý sviatok navráti pokoj jej rodine? Veď je to sviatok pokoja. Malý Ježiš nazre do každého domu a ešte i dnes hlása: Pokoj ľudom dobrej vôle!

Ale keď vyšla medzi ľudí, keď videla, že každá žena kupuje — nesie vianočný stromček, chodí po sklepoch s usmievajúcou, veselou tvárou. . . vtedy jej zas svierala žalost srdce. . . Už len dva dni delily od sviatku. Noc bola pre ňu plnou trápenia. Klakla na chladnú dlážku. . . potom, jako by bola videla svojho malého synka, toho zavčasu odišlého anjelička v nebesách. . . takto začala hovoriť:

— Sladký môj malý synáček, nevinný anjel Boží, ty si tam v krásnom nebi. Pros teda dobrotivého Boha, nech obráti srdce tvojho otca, žeby zas pracoval, žeby zas miloval malé tvoje sestričky, ktoré si ty v hroznom zármutku zanechal tu na zemi.

Tak jej odľahlo, keď slová tieto odriekla. Slzy jej uschly a hlavu spokojne sklonila ku spánku. Druhého dňa ponábfala sa s čerstvou myslou na rýnok. . . kúpila aj ona vianočný stromček, potom v komore potajomky — navešala celý peknými, pozlátčenými orechami a sviečočkami. . .

Aj Mrdek podivuhodne ticho sa držal. Bola by mala vôľu aj jemu hodiť sa okolo krku a takto mu prehovorit:

— Od teba závisí, aby sme boli zas blažení!

Ale sa neopovážila. Obávala sa, že budú ešte nešťastlivejší.

Stalo sa ale, že Ondrej Mrdek prišiel volajako do komory. Mal tam prácu. Zdesil sa, keď videl hotový vianočný stromček. Potom stál tam na jednom mieste, jako by ho boli prikovali! Zrazu začal plakať jako decko-

— Chudera, veľa trpela, dobrá manželka! — rečie...

Ondrej Mrdek ani sám nevedel, ako vyšiel z komory, len tolko cítil, že mu srdce čosi veľmi sviera!

Prišla aj ostatná noc, ktorá delila od Svätvečera. Ondreja Mrdeka obkľúčil spánok. Usnul. Súvalo sa mu, že čuje spev, anjelský spev! Začal načúvať z ďaleka prichodiacie blasy a hľa, zrazu sa len oddelil z množstva anjelov jeden milý, belavý malý anjel, práve taký, ako jeho — malý chlapček. Ešte lepšie pozoroval... zrazu sa len anjeli celkom k nemu sblížil.

— Tu som, drahý otecko, prizri sa dobre, — hovoril — či som to skutočne ja! Vidíš z vysokého neba, že moja mamička ustavične plače, lebo ty si už nie ten dávny, dobrý môj otecko! Preto som prišiel, aby som ti povedal, že malý Ježiško ti odkazuje, aby si ďakoval Pánu Bohu, že si ma tak zavčasu utratil, lebo ináč by bol býval veľmi zlý človek zo mňa. Tú lásku, s ktorou si mňa miloval, daruj mojim mladým sestričkám, lebo tie aj tak nemiluješ, bár sú ony veľmi dobré deti. Potom pracuj ďalej a Boh ti pomôže! Toto ale som priniesol mojim malým sestričkám... — vetil anjeli a potom zmizol. Zmiznutie jeho oslepujúce svetlo sledovalo.

Ondrej Mrdek sa obrátil na posteli, aby prinesené dary odobral od anjela — ale ten už bol zmiznul...

Keď sa prebudil, pohladil si čelo, potom zobudil manželku. Povedal jej čo sa mu snívalo.

Žena sa triasla od radosti. Jako by sa naraz, v jednom okamihu bola prebudila v starej blaženosti. Aj nespokojný človek sa premenil, lebo si veľmi vzal k srdcu odkaz malého Ježiška...

Svätá noc prišla. Vianočný stromček priniesli. Tam sa ligotal v prvej izbe... Okolo neho obskakovali malé dievčatká... otec a matka aj s dieťkami sa tešili.

Veď malý Ježiško odkázal, aby bol pokoj ľuďom dobrej vôle — po celom svete! A. K.

Zimné listy.

Ku povšimnutiu mladým a starým jednako.

III.

Veľactený pán redaktorko! To hovoria, že výstavy sú jakovosti novej módy. Čoby byly, čoby byly. Aj prv byly veru výstavy. Lenže tam dievčatká vystavovali. Aj dnes sú v obyčaji takéto výstavy. Už totiž bály.

Lebo drahí moji, či nie preto berú matky vyšperkované, navešané svoje dcéry do bál, aby tam, jako zabradné kvety na kraj cesty stály, aby od tade idúcich byly videné a zaľúbené?

Teda to hovorím pán redaktorko, že veru aj dávnejšie, aj teraz byly a sú matky, dievčatká, ktoré od takýchto výstav šťastie očakávajú. Preto chodia potom jako blázni, preto vešajú na seba cifrované šaty, pántličky, stužky a kašmír. To myslia prosté, že kvet, ktorý učinila Božia ruka takým krásnym, bájočným, treba ešte lepšie okrášliť, vyšperkovať. Aj predtým našly sa také

hlúpe, dnešný čas ale zúri opravdová vojna pred jedným dedinským alebo mestským bálom potahom na cifrovanie.

Hej, sice, jako kvet není síci na cestu a na výstavy, tak ani dievčatká neskejú sa opravdove na takýchto bálových výstavách. Tam pri kozube rodičovského domu je dievča opravdu pekné, bájočné, cenné. Kde ho obtáčajú raky sladkej matky, otcova starosť, zaneprázdnenie domácej práce. Jestli sem nepríde ten voľakto neznámy, ktorého dobrotivý Boh prisúdil dievčaťu, jestli tú nechce opravdove poznať, ktorá ho učiní blaženým: vtedy nikdy ju nebude môcť opravdove poznať na bálových výstavách.

Bálové rozpálenia, oboznamovania, sľuby sú zväčša pomínutelné, falošné. Moja Katuška bola jediný jedon raz na bále, ani viac neišla. Perse aj ja som bol medzi tými, ktorý nikdy netancoval na bále. Ale poznal som jedno dievča, ktoré by bolo zomrelo, keď by bolo z jedného bálu vystalo. Teda za koše navešalo na seba pucov; nebolo mládenca, s ktorým by nebolo tancovalo. Sedemdesiatí jej sľubovali na bálových výstavách manželstvo, len nebesá znajú, koľkí jej ľuhali, že ju milujú. A čo sa stalo? Vyvinula sa v 40ročnú pannu. Ale ešte aj teraz chodila na bálové výstavy. Perse teraz už tam sedávala do polnoci v kúte a opatrovala petržlen. Keď ju potom tak jedon-jedon mládenec pofutoval a vyviedol do tanca, teda povstala s veľkou háklivosťou s triumfom, vraviac, že teda už vždy len mňa, vždy len mňa...

No teda z tohoto môžu vidieť matky, ale aj dievčatká, že základy blažených kozubov nespočívajú v bálach a darobnom cifrovaní. Ale veru že nie!

Nemá krajšej okrasy dievča na svete, jako jednoduchosť, skrovnosť, opravdové milovanie domácnosti.

Medzi tým ja ani za svet nepoviem, že teda aby dievčatká neišly nikdy na bál. Nech idú, ale nech dajú pozor, aby časté bálovanie neprekážalo rozkvet tých vznešených cností. A nech si nemyslia, že bálová výstava je tá, kde ich budúce šťastie behá, čupí.

Keď som už pri bálach, poviem aj to jako sa má žena cítiť v svojom novom ohnisku.

Prichodí mi tu na um, že moja Katuška, keď sme sa presťahovali ku novému ohnisku, ustavične o to modlíkala, že teda ona by ľúbila navštíviť „starých“, už jako svojich rodičov. Teda konečne vyhovel som jej prosbe, pustil som ju domov na úplné dva týždne. Veľký rad je to pán redaktorko ohľadom na domácnosť. Ale myslel som... dobre bude pre moju Katušku, lebo pod časom prežitého manželského života mohla všeličo spozorovať. Že teda potrebovala by v tomto, alebo v tamtom poučenie, v tom a inom je nesbehlá, neskúsená; starí privedú to do poriadku. Čo? Moja Katuška sa navrátila neuplynul ani týždeň. Skoro som zdrevenel. Spýtal som sa mojej duše:

— Teda snád ťa neprijali vďačne?

— Čo by nie — vetila ona — veď ma nosili na rukách.

— Tak teda prečo si sa ponáhľala?

Moja Katuška sa blažene smiala, potom potuteľne riekla:

— Vieš dušička moja, predsa tu doma je len lepšie, jako tam doma.

To je pravda pán redaktorko! Také musí byť nové ohnisko, aby sa nevestička lepšie cítila tu doma (pri jej ohnisku), jako tam doma (pri rodičovskom).

Len to je chyba pán redaktorko, že dľa mojej skúsenosti v dnešnom čase sa už aj táto vec veľmi premenila.

Terajšie nevestičky len tak prechádzajú z nového bydliska — k rodičovskému domu. Smokliac sa, príjdu domov, lebo ony boli tak veľmi blažené v dome rodičovskom. Prečo im zavili hlavy, keď pri otcovskom ohništi nemaly žiadnej starosti, žiadneho trápenia. Teraz ale pán manžel preberá v jedle; so dňa na deň toľko starosti, toľko práce uvažuje sa na ich slabé ženské plecia.

Tie nevestičky, ktoré takto vyprávajú a preto behajú domov, tie až veľmi prezradzujú, že veru je veľká chyba okolo kriedy.

To je povolanie ženských, aby sa vydaly, aby sa staly počestné, svedomité, starostlivé matky. Aby blažiac svojich manželov, aj ony samé boli blažené pri novom ohnisku.

Súca žena nebojí sa toho, ani sa nezľakne, že je človek v jedle prieručivý. Len také sa ponosujú, ktoré sa v rodičovskom dome nenaučily chleba upiecť, variť, šiť a prať. Perse keď potom manžel nechá jedenie pre nevedomosť varenia: teda sa mrzia a šklabiac sa bežia domov. Ani taká nevestička nebude sa ponosovať že má veľa starosti, práce, ktorá doma za dievčata bola navyknutá pracovať. Ba s dvojnásobnou chuťou a silou konajú svoje práce, lebo sú pyšné na to, aby mali v dome všetko v poriadku. Ale tie, ktorým posluhovala doma sladká matka, za ktoré všetko vybavila dobrá a sladká matka, ktoré leňošiac, bez práce trávil čas, tie veru zreteľujú pred rodinnými starosťami a utekajú... domov. Tým je lepšie tam doma, jako tu doma.

Len to poviem, že takéto dievčatá by lepšie urobili, keď zostanú doma. Nech by boli zostaly ony kvetmi, ktoré zvädnú bez toho, žeby boli mali snád okrasu, kvet.

Dobre je to takto v dlhé zimné večery starým a mladým jednako uvažovať. Že totiž blažené manželstvá nie z tancov, nie z pucov, ani nie z leňošenia pochodia.

Od dvúch to ale závisí. Počul som ja rodičov ponosovať sa na mládencov. Aj majú ku tomu príčinu! Pri danej príležitosti aj tým vospievam. Ale hej! Aj dievčatá sú šelmy. Nevyrastajú tak, jako by to bolo treba, to je už spravodlivá pravda!

Na dačo súci mládenec potom veru číhá. Spozoruje, že je dievčina maznavá, nepracovitá, a rada sa pucuje, ľúbezne žmurká na pravo, na ľavo, túži za mestom a tak ďalej.

Nehovorím ja, ale už naši rodičia tvrdili, že nenie takej pesničky, ktorá by nemala konca!

A hľa, aj moje listy sa skončili, lebo predvidím, že po radosti býva zármutok... A kto šťastlivo dožije

a docká, príjde svätý pôst, ktorý čas je najprihodnejší pre každého opravdového kresťana, aby vstúpil do seba.

Zo starej skúsenosti hovorím, že toto do seba vstúpenie bolo vždy potrebné, ale v terajšom čase potrebujeme ho dvojnásobne.

Lebo náš život, poriadok, mravy to dokazujú, že sme sa priveľmi odvrátili od Pána Boha. Preto nemôžeme byť blažení. Preto sme sa rozsypali, jako rozviazaný snop, preto nám je tak ťažko zobrať sa ku dobrobytu a blahobytu.

Ja nedbám, povedzte, že kážem! Môžte povedať. Lebo ja len zlatú a čistú pravdu preberám. Z vašich úst počujem, drahí moji, že dnes už nie je Uhor blažený tu v tejto vlasti!

A to preto, že sme roztrhali kresťanského ducha, opravdové vlákna kresťanského bratstva. Kostol nemilujeme, nedeľu nesvätíme. Potrhajúc sa vlákna kresťanskej viery, zmotal sa aj náš kresťanský rodinný život.

Tak je drahí moji a nie ináč. Práve preto súdme sami seba, rozmýšľajme o sentenciách, potom tak žime, tak činme, jako nám to diktuje lepšia polovica nášho srdca.

Milujme lepšie dobrotivého Pána Boha.

Milujme, navštevujme chrám, dom Boží. Trochu aj lepšie milujme jedon druhého, jako sme sa doteraz milovali, lebo jako som povedal, na toto sme nemali ešte nikdy takú potrebu, jako v dnešný čas!

Drahí spolurodáci moji, sme kresťania? Milujme jedon druhého a tak žime, jako majú kresťania žiť!

Poblúdený.

Kofko ráz som chodil	Chodil som po vrehoch,
Cez hustý, tmavý les,	V tmavej noci som šiel,
Predsa som nezblúdil	Predsa som len vždycky
Nikdy tak, jako dnes.	Šťastne domov prišiel.

— A dneská, Bože môj!

Na peknej rovine,
Zblúdil som pre sivé
Oči Marienkine!

Ona.

CHYRNÍK.

Všetkým našim ct. čitateľom a priateľom prajeme šťastlivé vianočné sviatky.

Zaslúbenie v kráľovskej rodine. Kňažna Anna Maria Terezia, dcéra toskánskeho veľkokniežata Ferdinanda s privolením jeho veličenstva kráľa zaslúbila sa s kniežatom Jánom Hohenlohe-Bartensteinom. Sľúbenec je 37ročný a posledný potomok rodiny Hohenlohe-Bartenstein. Jeho sestru kňažnu Mariu pojal si za manželku uhorský magnát Albert Lónyay cis. a kr. komorný pán a husársky plukovník.

Smrť Koloman Krumplanics, hlavný župan stolice ostrihomskej zomrel v 70. roku života svojho v Ostrihome. Smrť župana vzbudila v celej stolici veľkú sústrasť, lebo nebohý už od 50 rokov účinkoval v administrácii stolice. — Benjamin Perczel, kraj. vyslanec abrudbánskeho okresu a zápisník snemovne vyslancov zomrel 19. decembra v Budapešti. Zosnulý mal 41 rokov a bol členom slobodomyselnej strany.

Dobročinnosť. Hlavnomestský pravotár dr Eduard Krausz a jeho manželka rod. Antónia Holzerová budapeštianskej advokátskej komore doručili päťdesiat tisíc korún na založenie sa majúci krajinský pensijný ústav pravotársky. Keď by sa ústav z akejkoľvek príčiny neskutočnil, vtedy celý obnos dostane schudobnelých pravotárov a ich vdovy podporujúca základina budapeštianskej advokátskej komory.

Venec nemeckého cisára. Nemecký cisár Vilhelm II. poslal skvostný z bronzu uliaty venec do Damasku na hrob sultána Saladina, ktorý bol predstaviteľom rytierstva na ďalekom Východe. Saladin bol sultánom Egyptu a Syrie v druhej polovici dvanásteho storočia a jako taký jeden z najväčších podmaniteľov východných krajín. Saladin bol hrdina a veľkodušný nepriateľ a preto cisár Vilhelm, protektor kresťanov na Východe, ovenčil teraz jeho hrob.

Nové podniky na Horniakoch. Tri gemerké peňažné ústavy v Rimavskej Sobote zakladajú elektrické dielne a v spojení s týmito i jednu dielňu na zrkadlá a rámy k obrazom. — V Hornej Trenčianskej strojí sa tiež jeden nový priemyselný podnik. Jozef Munk z Fridku a Rudolf Moravský starkár v Černem (pri Čáci) zakladajú tam dielňu na výrobu lanu.

Posúdený vrah. Dňa 8. augusta t. r. v Trenčíne tamojší holič Vilhelm Korgel vyhľadajúce sirotského piasára Jána Melcsiczkého v úradných miestnostach postrieľal ho tak nebezpečne, že mladý človek na tretí deň skonal v prešporskej nemocnici, kam ho cieľom operácie boli popravili. Tieto dni porotný súd v Trenčíne pojednával túto pravotu a berúc do ohľadu obľahčujúce okolnosti Vilhelma Korgela posúdili na päť rokov väzenia a na vypovedanie z krajiny na večné časy. Výrok je právoplatný.

Chudobní pokrevní srbskej kráľovnej. Manželka srbského kráľa Alexandra, ako známo, pochádza z poprednej srbskej vojvodskej rodiny, ale rodina Lunjevicovcov behom času schudobnela a sama pani Dragina Mašinova žila v skromných pomeroch po odchode kráľovny Natálie, z tej malej pensie, ktorú po smrti svojho prvého manžela dostávala ako bývalá dvorná dáma. Teraz ale, že dostala sa na trón, zas zajasala sa hviezda rodu Lunjevicovcov, lebo srbská vláda chce predstreeť skupštine návrh zákona, dľa ktorého štát ročne 2 millionami dinárov bude podporovať chudobných pokrevných kráľovnej. Medzi chudobnými pokrevnými je i jeden dedinský učiteľ a jeden výberčí dane.

Vyznačenia za zmužilosť. Predseda francúzskej republiky drovi Rosthornovi, jednatelovi rakúsko-uhorského vyslanstva v Pekingu a rytierovi Teodorovi Winterhalderovi, rakúsko-uhorskému námorníckemu poručíkovi udelil dôstojnícku hviezdu rádu čestnej legie; manželke dra Rosthorna, námorníckemu poručíkovi Koláfovi a námorníckym kadétom: barónovi Richardovi Boyneburg-Lengsfeldovi a Tomášovi Mayerovi rytierskú hviezdu čestnej legie, za to mužné a chrabré chovanie, ktoré vyznačení javili pri vzburách v Číne.

Nešťastie v hore. Ján Buzák z Belej (v Turci) drevo rúbal v hore, pri čom jeden podťatý strom padnúce zlomil mu nohu. Buzáka zaviezli do stol. nemocnice v Martine, kde mu museli pravú nohu až od stehna odrezať, ale to už nepomohlo, lebo nešťastný človek zomrel. Poľutovaniahodnú rodinu Buzákovu v ten deň, keď otec v nemocnici zomrel, potkal ešte aj druhý úder: malý jediný syn Buzákov zomrel tiež.

Chlapec ochrancom života. Nedávno spadol triročný chlapec Otto Völkers pri hre do rieky Seilly. Trinásťročná Berta Braunová sa vrhla za tonúcim už chlapcom, ale spolu s ním sa ponorila. Vidiac to na brehu stojaci 12ročný Fridrich Bürkmann, skočil do rieky a bárs nevedel dobre plávať a rieka je hlboká, podarilo sa mu predsa oba životy zachrániť.

Papakosta zomrel. Z Vacova oznamujú, že Papakosta, známy medzinárodný vlamač, ktorý pre lúpež dostal sa do vacovskej trestnice, zomrel. Zomrel na pľúcnu nemoc. Papakosta bol rodom Grék.

Ukradnul ju komediant. Julianna Tőkés, 15ročná dievča z Püspökladányu, prišlo do Elesdu (biharská st.) a hlavnému slúžnemu rozpovedalo, že ju jeden komediant menom Bakiš ukradnul a vyše roka držal ju u seba nútiac ju často bitkou pomáhať mu pri rozličných predstaveniach. Komediant ukradol devu tak, že sa jej bol v Karcagu ponukol, že ju na svojom zakrytom voze odvezie domov. Vo voze ju žena Bakišova ponukla čiernou kávou, od ktorej zaspala a keď sa prebudila, voz už tiahol neznámym okolím. Bakiš ju viac nepustil a až teraz po roku v obci Rév podarilo sa jej uskočiť. Jána Bakiša teraz vrchnosť kurentuje.

Na pamiatku. Predseda francúzskej republiky Loubet prijal Edmunda Miklósa ktorý teraz zastupoval tam vládneho komissára Bélu Lukácsa, na audiencii. Pri tejto príležitosti Miklós odobral sa od predsedu a z poverenia našej vlády odovzdal mu na pamiatku umelecky zhotovený strieborný obraz uhorského historického pavilónu. Präsidenta Loubeta príjemne sa dotkla táto pozornosť a ďakujúc za skvostný dar opätovne vyslovil svoju radosť nad tým, že účasť Uhorska na svetovej výstave v Paríži mala tak veľký zdar.

Nešťastie. Na železničnej stanici vo Zvolene jeden nákladný vlak prešiel železničného zamestnanca Jána Kováča. Nešťastného človeka oplakáva vdova s dvoma sirotami.

Narodeniny arcikniežaťa Franca Ferdinanda. Präsumpatívny dedič trónu, arciknieža Franc Ferdinand 18. decembra svätzil svoje 37. narodeniny. Z tejto príležitosti v dvornej kaplnke počúval tiež omšu a potom vo svojej palote dával obed, na ktorom prítomná bola i jeho matka arcikňažna Maria Terezia.

Školská slávnosť. V obci Veľké Brestovany (prešporská stol.) školská mládež skvelou slávnosťou zasvätila deväťsto-ročnú pamiatku založenia kresťanstva v Uhorsku jako i kráľovstva uhorského. Slávnosť započala sa so svätou omšou, pod ktorou školáci cirkevné piesne spievali. Potom sa početné obecnstvo sbromazdilo do miestnosti školskej k tomuto cieľu krásne ozdobenej. Po odspievaní piesne „Hol Szt, Péter“ (Kde chrám Petra) tunajší náš p. farár a predseda školskej stolice Anton Peczkó oduševnenú reč držal o význame tejže slávnosti a nakreslil krátky životopis sv. otea Leva XIII. Po ňom p. nadučiteľ Štefan Lokotka v svojej reči, ktorú obecnstvo s veľkou pozornosťou sprevádzalo, predniesol niekoľko obrazov z dejepisu vlasti našej. Školské dievky deklamovali básne v štátnej a v slovenskej reči, medzi tymito aj „Ohlas“ od Vörösmartyho. Konečne po záverečnej reči predsedu slávnosť s odspievaním Hymny sa skončila. Že sa slávnosť podarila, o to má veľké zásluby aj tunajšia učiteľka Isabella Keresztes

Veľké nešťastie na mori. V španielskom prístavnom meste Malaga udalo sa veľké nešťastie. Nemecká vojenská loď „Gneisenau“ vyplávala na slobodné more a keď tam veliteľ lode Krestman držal prehliadku nad námorníckymi kadétmi, zrazu strbla sa veľká búrka. Veliteľ rozkázal zakúriť parné stroje. Tu ale pretrhla sa reťaz kotvy a vlny hodily loď pri vehode do prístavu o molo. V okamihu nebezpečia námorníci skočili do mora. Kapitán Krestmann, prvý dôstojník Beninghaus a merník Prüffer neopustili tonúcu loď a zahynuli s ňou. Mnohí na člkoch chceli sa ratovať, ale tieto sa následkom obrovského vlnobitia tiež prevrhly. Španielske prístavné vrchnosti ako i celé obyvateľstvo Malagy pretekali sa v pomoci a tak pošťastilo sa veľmi mnohých ratovať. V mestskom špitáli leží 38, v kasárni 140, na mestskom dome 82 a v privátnych domoch vyše 100 ranených. Počet mŕtvých ešte zistiť nemohli, lebo ratovaných porozehytávalo obecnstvo a opatruje ich na svojich bytoch. Na „Gneisenau“-e bolo 14 dôstojníkov, 249 námorníckych kadétov a 200 matrózov. Guvernér Malagy vyslovil telegrafické svoju sústrasť nemeckému veľvyslancovi v Madride. Zvest o veľkom nešťastí zapríčinila v celom Nemecku veľké vzrušenie.

Novoveký obor. Jedon nemecký časopis píše, že najväčším človekom v Europe je istý Pisjak, narodený v Prusku. Pisjak je teraz 28ročný, 2 metre aj 41 centimetrov vysoký a váži dva metrické centy a desať kilogramov. Objem pŕs jeho obnáša 1 m. 40 cm.; v páse je 1 m. 22 cm. hrubý; objem jeho hlavy činí 68 centimetrov a keď rozloží ruky dĺžka od konca prstov jednej ruky pokonec prstov druhej ruky obnáša dva metre aj 55 centimetrov.

Boj s pitláckmi. Zo Szászabányi (temešská stol.) oznamujú: Hlavný lesník Christen s polesnými Varinským a Diakonovičom zamestnaný bol v lese s odoberaním akejsi roboty, keď počul výstrely. Christen a polesní vybrali sa pozreť, kto to strieľa a čoskoro stáli oproti jednej z 15členov pozostávajúcej pitláckej bande. Pitláci mali aj dva vozy. Christen vyzval pitlákov, aby sa poddali, títo ale namiesto toho počali páliť do lesníka a polesných, načo potom vyvinul sa opravdový boj. Lesníci strieľali z krytého miesta a po tuhej obapolnej palbe pitláci konečne ušli zanechajúc šesť mŕtvých, dvoch ranených a svoje vozy. Na vozoch mali osem sŕn a jedného diviaka. Má sa za to, že pitláci sú z okolia Almáša. Okresný súd v Szászabányi zaviedol prísne vyšetrovanie.

Tá láska. Lord Wemyss, test anglického ministra vnútra, ktorý číta práve 82 rokov, tieto dni sa po druhý raz oženil a vzal si za manželku 17ročnú slečnu Grace Blackburnovú, o ktorej noviny píše, že není síce pekná, ale veľmi milá a vzdelaná osoba.

Deficit svetovej výstavy. Hlavná správa svetovej výstavy v Paríži teraz uverejnila súhavu príjmov a výdavkov. Dľa tejto súvahy výdavky obnášali 116,500.000 frankov a príjmy 114,456.000 frankov. Deficit obnáša teda 2,044.000 frankov.

Gumové podošvy pre tajných policistov. Berlínski policisti dostanú o nedlho novú obuv. Obdržia obuv s gumovými podošvami, aby na svojich výpravách za nebezpečnými ľuďmi nebolo počut ich krok.

Z historie vianočného stromku. Zdá sa možno podivným, ale je to už dokázaná vec, že zvyk vianočný stromček stavať je len niekoľko sto rokov starý. Vianočný stromček spomína sa po prvýkrát v Strassburgu, ačkoľvek gr. Krause v jednej svojej knihe pôvod jeho udáva na r. 1508. Vianočný stromček je dľa toho vynálezom Nemcov a i Francúzi prevzali ho od Nemcov. Obyčaj stavať v Štedrý večer rôznymi lahôtkami, sviečkami a ozdobami okrášlený stromok vo Francúzsku rozšírila sa až r. 1780. a r. 1790 v Paríži postavili 30.000 vianočných stromčekov, ktoré sa v Nemecku dost ťažko šírili. Do Danzigu obyčaj tú zaviedli pruskí dôstojníci a v samom Berlíne len od r. 1780. znajú tento pekný zvyk. Počiatkom tohoto stoloetia a od r. 1830 už v celom Nemecku upotrebujú jedličky na tento cieľ. U nás v Uhorsku rozšírila sa obyčaj stavať vianočné stromky až okolo r. 1850—60. Dľa legendy sviečkami ozdobený vianočný stromok ďakovať možno sv. Francovi z Assisu, zakladateľovi rádu františkánov. Istí učenci tvrdia, že kultus jedličky panoval už v pohanskom svete, kde pravda mal cele iný význam, než dnes. Na jedličku povešané drahocennosti slúžily jako obete pohanským bohom, lebo pohania pri vlastňovali jedličke divotvornú moc.

Úbohý boháč. Amerikán John D. Rockefeller považovaný je za najbohatšieho človeka sveta. Vládne väčším bohatstvom, jako ruský cár s pripočítaním ešte asi tucet iných panovníkov. Tento muž by si zaopatril

mohol všetky pôžitky sveta a predsa so závisťou pozerá na chudáka, ktorý niekde na ulici požíva svoj obed. Veľkomilionár, ktorého denné príjmy obnášajú nie menej ako pol milióna korún, trpí na ťažkú žalúdočnú nemoc a musí sa živiť následkom toho len mliekom a chlebom. Kto by chcel čarovať s bohatým chudákom?

K U O B R Á Z K U .

Vianočný sen.

Je Štedrý večer. Malý synček úbohej matky už od týždňov leží nemocný a vzdor lekárskej opatere jeho stav sa nepolepšuje. Ale dnes, v Štedrý deň, zdá sa matke, že sa jej jedináčkovi trochu uľavilo. Usnul sladko a na jeho bledej tváričke objavil sa radostný úsmev. Matka úfa. Po prebdených nociach privrú sa jej oči k spánku a ona ďalej sní, že jej synček sa vylieči. Vidí ho ako ho nesú anjeli k Ježiškovi a jako sa usmieva a kýva jej, že mu už nič nechybuje... Je zdravý a čaká ju pri Ježiškovi, kde je tak pekne, tak milo... Matka sa teší veselosti svojho synka, volá ho k sebe... On však nechce ísť... Matka strhne sa zo sna... Pohliadne na svojho synka... Áno, sen bol pravdivý... Jej jedináčik teší sa už s Ježiškom...

ODKAZY REDAKCIE.

Ct. p. R. v B.: Veršik došiel. Jestli bude možno, uverejníme.
Ct. p. Ján P. v M.: Dopis prišiel opozdeno.

Cena potravných článkov.

Budapešť, 21. decembra.

V budapeštianskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

Mäso: Hovädčina predok 112, zadok 120, polievková 124, jazyk 124, obličky, ľadviny 150, čistené 240 halierov za 1 klg. — Barančina: predok 88, zadok 104 hlov. — Telacina: predok 120, zadok 136, stehno 250 hlov za 1 klg. — Bravčovina: 120, stehno a lopatka

124 hlov za 1 klg. — Šunka: pražská 190, surová 140 hlov za 1 klg. pri kúpe najmenej 5 klgrov.

Masť: Sviňská 124 hlov, loj 110 hlov, slanina ku roztopeniu — hlov a husacia masť 250 hlov za jeden kilogramm.

Drúbež: Za jedno kura 100, sliepka 150, kohúta 280 hlov. Za jednu tučnú kačku 300, z. tučnú hus 700 hlov. — Očistená drúbež: kura 100 sliepka 140, kapúň 280 hlov, tučená hus 650 halierov (za jeden klg. tučenej husy 120 hlov), morka 120 hlov za 1 klg., tučená kačka za kus 260 hlov.

Vajcia: Ku vareniu väčšie 6 kusov za 40 hlov, menšie 24 kusov za 2 koruny, ku čaju 5 kusov za 40 hlov.

Ryby: Kapor 180, sumec 240, štika 180, zubáč 280, jesater 350, okuň 280 hlov za klg. Raky: kus za — hlov.

Rozličnosti: Maslo gazdovské 220, ku čaju 260 hlov za 1 klg. Tvaroh 48 hlov za kilo. — Smotana 70 hlov za liter. — Pár holubov 120 hlov, divá hus 240, divá kačka 160, jarabica 140 hlov za kus. — Zajac za kus 3 kor. 00 hlov. — 1 klg. divej svine 180 hlov. Srna 160 hal. za klg. — Zemiaky 8 hlov za klg.

Múka: Pšeničná múka predávala sa za tieto priemerné ceny:

číslo:	0	1	2	3	4	5
kor.	25.60	24.60	23.40	22.60	22.00	21.00
číslo.	6	7	7½	8		
kor.	19.00	16.00	14.60	10.80		

Pšeničné otruby drobné po kor. 8.50, hrubé po 8.70.

Zeleniny: Zemiaky ružiaky kor. 3.20—4.00, žlté kor. 3.10—3.40, rožky kor. 8.00—9.00, biele kor. 2.20—2.60 za metr. cent *Kapusta* (v hlávkach) za kus 6 hl. kor. — *Cibula* kor. 8.00—9.00 m. c. *Zeler* 100 kusov — *Nové uhorky:* za kus — halierov.

Strova: *Hrach* liter 26 halierov, čistený starý 18—30 hal. za liter. *Sošovica:* domáca 16—24 za klg. *Riža* 20 hlov za kilo. *Zelená fasuľa nová* — hal. za klg.

Chlieb: miestny od pekára biely 26—30 hlov, čierny 20—22 hlov za kilogrammu.

Budapeštianska bursa s úradným značením cien dňa 20. decembra.

Obilie	Jakosť dla hekt.	Za 50 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.	Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.
		od	do						
Pšenica banátska	74-74	7.10	7.55	Státny dlh.			Prvá uhor. poisť. spol.	4800.-	4850.-
" peštianska	75-77	7.05	7.55	(Za každých 100 korún)			Pešt. uh. kupec. b.	2570.-	2580.-
" stolnobebrad-				Uhorská zlatá renta 4½%	97.75	98.25	Pešt. prvá vlast. sporiteľňa	16125.-	16225.-
ská	75-78	7.05	7.50	" korunová renta 4½%	92.40	92.80	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	638.00	640.00
Raž (sito)	70-72	6.65	7.00	Uhorské regálové úpisý 4½%	98.75	99.50	Záložné listy.		
Jačmeň na krm.	60-62	5.75	6.00	" premiové úpisý	167.25	168.25	Uhorského posem. úverového		
" na pátku	63-64	5.50	5.75	Uhorská líssko-segedínska po-			ústavu 4½%	91.50	92.00
" na várku	64-66			šička 4½%	139.75	140.75	Uhorského úver. záložného ú-		
Ovos	59-61	5.25	5.75	Uhorská žel. pošt. 4½% v zl.	99.50	100.50	stavú 4½%	97.50	98.50
Kukurica		4.55	5.10	vyvážkové úpisý 4½%	91.25	92.25	Uh. úver. ústavu s prémieu 4½%	114.-	115.-
Proso		5.00	5.20	Spooločná pošt. v beš. penia-			Peniaze.		
Herica				zoch 4½%	97.75	98.25	Cisársky dukát	11.36	11.41
Datalinové semá, luc.		43.-	48.-	Žreby.			Dvadsať-frankovník	19.16	19.20
" " červené				Spolku "Jó giv"	6.50	7.50	Nemecká ríšska marka	117.60	117.85
Svinčák masť peštianska		57.00	57.50	Uhorského "Červené" kríža	20.00	21.00	Striebro		
" " vidiecka				Bakúskeho	47.50	48.50			
				Bazilika	12.75	13.75			

Tlačou cis. a kráľ. dvornej knihtlačiarne Viktora Hornyánskeho v Budapešti.